

โลจิสติกส์

โลจิสติกส์ (Logistics) หมายถึง กระบวนการวางแผน การดำเนินการ และการควบคุมการเคลื่อนย้าย รวมถึงการจัดเก็บสินค้า บริการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ โดยครอบคลุมตั้งแต่จุดเริ่มต้น (แหล่งวัตถุดิบ) ไปจนถึงจุดที่มีการใช้งาน (ผู้บริโภค) เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ได้รับของที่ถูกต้อง ในเวลาที่เหมาะสม และด้วยต้นทุนที่คุ้มค่าที่สุด

องค์ประกอบและกิจกรรมหลัก

โลจิสติกส์ไม่ใช่เพียงแค่การขนส่งสินค้า แต่ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญหลายด้าน ดังนี้:

- **การขนส่ง (Transportation)** การเคลื่อนย้ายสินค้าผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ทางบก ทางเรือ หรือทางอากาศ
- **การจัดการคลังสินค้า (Warehouse Management)** การดูแลสถานที่จัดเก็บสินค้าให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบ
- **การจัดการสินค้าคงคลัง (Inventory Management)** การควบคุมปริมาณสินค้าให้สมดุล ไม่ให้ขาดสต็อกหรือมีมากเกินไป
- **การบรรจุภัณฑ์ (Packaging)** การหีบห่อเพื่อป้องกันความเสียหายและอำนวยความสะดวกในการขนย้าย
- **กระบวนการสั่งซื้อ (Order Processing)** การจัดการข้อมูลและคำสั่งซื้อจากลูกค้าให้รวดเร็วและแม่นยำ

หลักการ 7 Rs ของโลจิสติกส์ที่ดี

เพื่อให้ระบบโลจิสติกส์มีประสิทธิภาพ มักใช้หลักการ **7Rs** เป็นเกณฑ์วัด:

- 1. Right Product:** ส่งสินค้าได้ถูกต้องตามที่สั่ง
- 2. Right Quantity:** จำนวนถูกต้อง
- 3. Right Condition:** สินค้าอยู่ในสภาพสมบูรณ์
- 4. Right Place:** ส่งถึงสถานที่ที่กำหนด
- 5. Right Time:** ส่งตรงเวลา
- 6. Right Customer:** ส่งถึงมือลูกค้าตัวจริง
- 7. Right Price/Cost:** มีต้นทุนที่เหมาะสม

การจัดโซ่อุปทาน

- ▶ **การจัดโซ่อุปทาน (Supply Chain Management - SCM)**
คือ กระบวนการวางแผน ประสานงาน และควบคุมกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องตั้งแต่การ
จัดหาวัตถุดิบ การผลิต การเก็บรักษา ไปจนถึงการจัดส่งสินค้าสำเร็จรูปถึงมือลูกค้าอย่างมี
ประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการเชื่อมโยงซัพพลายเออร์ ผู้ผลิต และลูกค้า เพื่อลดต้นทุน เพิ่ม
คุณภาพ และตอบสนองความต้องการได้ตรงเวลา

สาระสำคัญของการจัดการโซ่อุปทาน

- **ครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ได้แก่** เริ่มต้นจากการรับวัตถุดิบจาก **Suppliers** (ต้นน้ำ) -> **การผลิต** -> **การขนส่ง** -> **ร้านค้าปลีก** -> ไปจนถึงผู้บริโภคคนสุดท้าย (ปลายน้ำ)
- **การบริหารการไหลเวียน 3 ด้าน ได้แก่**
  - 1) **การไหลของสินค้า (Product Flow):** วัตถุดิบ -> ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป -> ลูกค้า
  - 2) **การไหลของข้อมูล (Information Flow):** คำสั่งซื้อ, สถานะสินค้า, ความต้องการของตลาด
  - 3) **การไหลของเงิน (Financial Flow):** การชำระเงิน, เครดิต
- **เป้าหมายหลัก:** เพิ่มความเร็ว (**Speed**), ลดต้นทุน (**Cost Reduction**), และสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้ลูกค้า (**Customer Satisfaction**)
- **องค์ประกอบพื้นฐาน:** การวางแผน (**Plan**), การจัดหา (**Source**), การผลิต (**Make**), การจัดส่ง (**Deliver**), และการรับคืนสินค้า (**Return**)

โดยสรุป **SCM** คือการทำให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างผลิตภัณฑ์ทำงานสอดคล้องกันอย่างราบรื่น เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดของธุรกิจ

ขอบเขตหลักของกิจกรรมโลจิสติกส์

- การจัดการคำสั่งซื้อและการบริการลูกค้า (**Order Processing & Customer Service**): การรับออเดอร์และการจัดการความต้องการของลูกค้า
- การขนส่ง (**Transportation**): การเคลื่อนย้ายสินค้า ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และทางท่อ
- การจัดการคลังสินค้า (**Warehousing & Storage**): การจัดเก็บ การดูแลสินค้า และศูนย์กระจายสินค้า
- การบริหารสินค้าคงคลัง (**Inventory Management**): การควบคุมปริมาณสินค้าให้เหมาะสม ไม่ขาดหรือเกิน
- บรรจุภัณฑ์และการจัดการวัสดุ (**Packaging & Material Handling**): การบรรจุสินค้าเพื่อการขนส่งที่ปลอดภัยและการจัดการภายในคลัง
- การจัดซื้อจัดหา (**Procurement/Purchasing**): การจัดหาวัตถุดิบหรือสินค้า
- ระบบสารสนเทศ (**Information Systems**): การจัดการข้อมูลการเคลื่อนย้ายสินค้า
- โลจิสติกส์ย้อนกลับ (**Reverse Logistics**): การจัดการสินค้าตีกลับ การรีไซเคิล หรือการจัดการของเสีย

องค์ประกอบหลักของระบบโลจิสติกส์

- **การบริหารจัดการขนส่ง (Transportation Management)**: เลือกรูปแบบการขนส่ง (บก, น้ำ, อากาศ) และวางแผนเส้นทางเพื่อส่งมอบสินค้าให้ตรงเวลา
- **การบริหารคลังสินค้า (Warehouse Management)**: การรับ, จัดเก็บ, หยิบสินค้า, และจัดการคลังสินค้า (ทั่วไป/ควบคุมอุณหภูมิ)
- **การบริหารสินค้าคงคลัง (Inventory Management)**: ควบคุมปริมาณสินค้าให้เหมาะสม, ลดต้นทุน, ใช้ระบบเช่น FIFO หรือ ABC
- **บรรจุภัณฑ์และการเคลื่อนย้าย (Packaging & Material Handling)**: การบรรจุสินค้าอย่างปลอดภัยและการจัดการวัสดุในคลังสินค้า
- **การบริหารจัดการข้อมูลและคำสั่งซื้อ (Information & Order Processing)**: การใช้เทคโนโลยี เช่น ERP, WMS เพื่อติดตามข้อมูลและการประมวลผลคำสั่งซื้อ
- **การบริการลูกค้า (Customer Service)**: การสร้างความพึงพอใจและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า

กิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ

- การจัดซื้อ (**Procurement**) การหาซัพพลายเออร์และจัดซื้อวัตถุดิบ
- โลจิสติกส์ย้อนกลับ (**Reverse Logistics**) การจัดการสินค้าตีกลับหรือของเสีย
- การเลือกสถานที่ตั้ง (**Site Selection**) หาจุดที่ตั้งคลังสินค้าที่เหมาะสม

เป้าหมายหลัก (**7R's**): สินค้าถูกต้อง, ปริมาณเหมาะสม, สภาพสมบูรณ์, สถานที่ถูกต้อง, ถูกค่าใช้จ่าย, เวลาถูกต้อง, และต้นทุนที่คุ้มค่า